

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
PCPR w Tucholi, ul. Poczтовая 7, 89-500 Tuchola**

*sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(Dz.U. z 2016r., poz. 1764 art.4 ust.1 pkt 1 w związku z art.6 ust.1 pkt 4 ppkt a)*

Cel kontroli:

Ocena realizacji wybranych zadań powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 z późn.zm.), zwana dalej ustawą.

Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 19, 20, 21, 25, 27 lipca 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz ich ocena

I. Uregulowania prawne dotyczące wyznaczania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

jako podmiotu realizującego zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi (zwane dalej PCPR lub Centrum) działa na podstawie Statutu stanowiącego załącznik do Uchwały Nr XXXVI/334/2014 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 21 maja 2014 r. Kierownikiem PCPR w Tucholi jest pani Anna Toby, powołana na stanowisko od dnia 1 lipca 2012 r.

Zarządzeniem Nr 52/2011 Starosty Tucholskiego z dnia 7 grudnia 2011 r. wyznaczono PCPR organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

PCPR posiada Regulamin Organizacyjny stanowiący załącznik do Uchwały Nr 107/282/2017 Zarządu Powiatu Tucholskiego z dnia 8 lutego 2017 r., określający zasady funkcjonowania, szczegółową organizację oraz tryb pracy Centrum. Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane są przez Dział pomocy społecznej i świadczeń oraz Zespół ds. pieczy zastępczej.

Zarządzeniem Nr 20/2015 Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi z dnia 31.12.2015 r. powołano Zespół ds. pieczy zastępczej w PCPR w Tucholi, a kolejnymi zarządzeniami ustalono skład Zespołu.

Zadania Zespołu ds. pieczy zastępczej, dotyczące głównie współpracy z rodzinami zastępczymi, zostały sformułowane w § 8 ust. 4 Regulaminu Organizacyjnego. Pozostałe zadania organizatora wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny, realizowane są przez Dział pomocy społecznej i świadczeń i zostały ujęte w § 8 ust. 3 ww. Regulaminu. Zadania te obejmują: organizację szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wydawanie opinii dotyczących predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, kwalifikację osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, prowadzeniu rejestru rodzin.

Starosta Tucholski upoważnił Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie do: wydawania opinii w sprawie sprawowania pieczy zastępczej nad dzieckiem, prowadzenia rejestru danych, zawierania i rozwiązywania umów z rodzinami zastępczymi, rodzinnymi domami dziecka oraz osobami do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, wydawania decyzji, załatwiania w imieniu Starosty Tucholskiego

spraw wynikających z innych ustaw z zakresu zadań należących do właściwości powiatu, a realizowanych przez PCPR w Tucholi.

II. Zatrudnienie w PCPR.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudnia niżej wymienionych pracowników merytorycznych:

L.p.	Nazwisko i imię	Stanowisko	Wykształcenie/ kwalifikacje
1.		Starszy Koordynator - Przewodnicząca Zespołu ds. pieczy Zastępczej	Wyższe magisterskie: pedagogika. Podyplomowe: Organizacja pomocy społecznej, Diagnoza i terapia pedagogiczna
2.		Koordynator (umowa na zastępstwo)	Wyższe magisterskie: Psychologia kliniczna Studium Terapii Uzależnień Błękitny Krzyż w Polsce, specjalista terapii uzależnień
3.		Koordynator (aktualnie urlop bezpłatny)	Wyższe: pedagogika- resocjalizacja z profilaktyką społeczną. Podyplomowe: Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna, Logopedia szkolna, Logopedia Ogólna
4.		Koordynator	Wyższe: pedagogika, specjalność- psychopedagogika Magisterskie- pedagogika- specjalność profilaktyka uzależnień
5.		Koordynator (aktualnie - urlop rodzicielski)	Wyższe: pedagogika Podyplomowe: Administracja i Zarządzanie
6.		Koordynator	Wyższe: pedagogika Podyplomowe: Organizacja i zarządzania placówką oświatową, Oligofrenopedagogika
7.		Koordynator/Specjalista ds. wsparcia rodziny i pieczy zastępczej-aktualnie Projekt Rodzina w Centrum	Wyższe: pedagogika Magisterskie: Pedagogika-Pedagogika pracy z zarządzaniem zasobami ludzkimi
8.		Specjalista Pracy Socjalnej	Wyższe:praca socjalna Magisterskie: pedagogika społeczna
9.		Specjalista Pracy Socjalnej	Wyższe; praca socjalna Aktualnie: KPSW Wydział Nauk Społecznych i Filologicznych Oligofrenopedagogika
10.		Główny Specjalista Pracy Socjalnej	Wyższe: administracja. Magisterskie: Politologia Podyplomowe: Politologia-gospodarka społeczna, Specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej

Kontrolujący zwrócili uwagę, iż w PCPR nie został zatrudniony psycholog, co znacząco utrudnia realizację ustawowych zadań wskazanych w przepisach ustawy.

Szczegółowej analizie poddano kwalifikacje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i ustalono spełnianie przez ww. pracowników zapisu art. 78 oraz art. 79 ust. 3 i 4 ww. ustawy.

III. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 182 ust. 5, w związku z ust. 6 ustawy, Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi składa Zarządowi Powiatu coroczne sprawozdanie z działalności. Na podstawie przedstawionej dokumentacji stwierdzono, iż sprawozdanie za 2016 rok przekazane zostało podczas posiedzenia Zarządu Powiatu Tucholskiego w dniu 12 kwietnia 2017 roku. Kierownik PCPR przedstawiła informacje dotyczące budżetu, działalności PCPR w zakresie pomocy społecznej, ustawy o rehabilitacji zawodowej, efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz projektów realizowanych przez Centrum.

Sprawozdanie z działalności PCPR w zakresie pieczy zastępczej, w ocenie kontrolujących zostało przygotowane bardzo obszernie i zawiera szczegółowe informacje dotyczące organizacji pieczy zastępczej na terenie powiatu oraz z efektów pracy organizatora.

Uchwałą Rady Powiatu w Tucholi Nr VI/36/2015 z 20 marca 2015 r. przyjęty został do realizacji na terenie powiatu tucholskiego Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017, opracowany na podstawie zestawienia potrzeb z zakresu pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 182 ust. 6 w związku z ust. 5 ustawy.

Program zawiera charakterystykę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej z odniesieniem do lat ubiegłych. Zawarte zostały w nim wnioski z analizy funkcjonowania pieczy zastępczej w latach 2012-2014, a dotyczące danych statystycznych. Wytyczony został w nim cel główny oraz cele szczegółowe, a także określone zostały zakładane rezultaty programu. Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej odbywa się na podstawie corocznej sprawozdawczości z realizowanych celów. Informacje te przedkładane są Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności PCPR oraz Staroście i Radzie Powiatu w sprawozdaniu z efektów pracy organizatora, o którym mowa w art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy. Przy opracowywaniu kolejnych powiatowych programów rozwoju pieczy, należy rozważyć wprowadzenie mierników, wskaźników oraz realizatorów i partnerów programu, co ułatwi dokonywanie oceny założonych celów programu.

IV. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

- **Rodzinną pieczą zastępczą.**

Zgodnie z art. 46 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej starosta może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie do prowadzenia rejestru danych, o których mowa w ust. 1 ww. ustawy i artykułu. Na podstawie Upoważnienia Starosty Tucholskiego OR.B.077.15.2017 z dnia 13 lutego 2017 r., Kierownik PCPR w Tucholi prowadziła rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Rejestr zawierał wszystkie informacje określone w art. 46 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, był regularnie aktualizowany, a dane zgodnie z art. 46 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, przekazywane były do właściwego sądu. Zespół kontrolujący zwrócił uwagę na brak, w jednostkowych przypadkach aktualnych „zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowia” czy też „opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka”. Przy wskazanych pozycjach znajdowała się adnotacja opisująca stan faktyczny np. skierowano na badanie. Z informacji uzyskanych od Kierownika PCPR wynika, iż brak aktualnych opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji, jest skutkiem braku zatrudnienia w Centrum psychologa, co w znaczący sposób utrudnia terminową realizację zadania w tym zakresie. Kierownik dokłada wszelkich starań, aby pomimo tego wywiązywać się z ww. zadania terminowo, np. poprzez nawiązywanie umów-zlecenie czy korzystanie z usług psychologa w ramach projektów - aktualnie „Rodzina w Centrum”.

Powyższy problem ujęty został w wykazie potrzeb w zakresie pieczy zastępczej oraz przedstawiony Zarządowi Powiatu Tucholskiego. Z informacji przekazanych przez panią [REDAKTOWANE] wynika, iż od listopada br. w Centrum zostanie zatrudniony psycholog.

Ponadto do rejestru załączane zostają dodatkowe informacje o zmianie sytuacji rodziny w przypadku, gdy rejestr został już wysłany.

Dane wrażliwe zawarte w rejestrze zostały zgłoszone do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi zgłosiło następujący zbiór danych osobowych - Nr zgłoszenia 001639/2001.

W okresie objętym kontrolą powiat tucholski na bieżąco realizował orzeczenia sądu dotyczące umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. W powiecie obecnie nie ma wychowanków, którzy oczekują na skierowanie do pieczy. W 2016 r. - 13 dzieci pochodzących

z terenu powiatu tucholskiego przebywało na terenie innych powiatów. Zostało w tej sprawie podpisane 1 porozumienie, pozostałe 12 podpisane zostały w latach wcześniejszych i nadal obowiązują. W 2017 r. - 12 dzieci przebywało na terenie innych powiatów, gdyż jeden z podopiecznych został usamodzielniony. Na dzień kontroli obowiązywało 12 porozumień. Powiat tucholski na bieżąco pozyskuje kandydatów na rodziny zastępcze i umieszcza dzieci na terenie swojego powiatu. W 2016 r. na jego terenie obowiązywały 22 porozumienia dotyczące zwrotu kosztów pobytu dzieci pochodzących z innych powiatów, z czego 5 podpisanych zostało w 2016 r. W 2017 r. obowiązywało 27 porozumień, w tym 5 podpisanych w bieżącym roku. Aktualnie 4 porozumienia są w trakcie realizacji.

W powiecie tucholskim na dzień 1 stycznia 2016 r. funkcjonowało 8 zawodowych rodzin zastępczych dla 21 dzieci, w tym 2 rodziny specjalistyczne dla 3 dzieci oraz 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, w której na dzień 1 stycznia 2016 r. nie przebywało żadne dziecko. Na dzień 18 lipca 2017 r. funkcjonowało 8 rodzin zastępczych zawodowych, zapewniających opiekę dla 29 dzieci, w tym nadal 2 rodziny specjalistyczne dla 2 dzieci oraz 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego dla 3 dzieci. W 2016 r. 1 rodzina zastępcza niezawodowa została przekształcona w zawodową, a 1 zawodowa zaczęła pełnić funkcję rodzinnego domu dziecka.

Zespół kontrolujący przeanalizował zawartość teczeki rodzinnego domu dziecka. Dokumentację stanowił segregator, w którym znajdowały się oddzielnie dokumenty rodziny oraz każdego z umieszczonych dzieci. Przed dokumentacją znajdowała się metryka sprawy, gdzie wpisywane były wszystkie dokumenty danej rodziny czy dziecka.

W dniu 20 października 2016 r. rodzina zastępcza zawodowa p. K. i S. Rz. złożyła wniosek do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi o przekształcenie rodziny w rodzinny dom dziecka. Szkolenie dla kandydatów ukończyli 18 marca 2016 r. Szkolenie zostało przeprowadzone przez PCPR w Tucholi na podstawie programu PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza. Po złożeniu wniosku o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego, w dniu 18 marca 2016 r. uzyskali ww. dokument. Małżonkowie posiadali aktualne zaświadczenia lekarskie.

Kontrolerzy zwrócili uwagę, iż wniosek rodziny nie zawiera daty. Do wniosku małżonkowie dołączyli oświadczenia wymienione w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zauważono, że oświadczenia nie zawierają określenia dokonanego wyboru. Po złożeniu wniosku rodziny odbyło się spotkanie pracowników przy udziale koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oceniające zasadność podpisania umowy na rodzinę zastępczą zawodową. Z wyjaśnień uzyskanych od Kierownika wynika, że dokument ten dotyczy podpisania umowy na prowadzenie rodzinnego domu dziecka. Do protokołu dołączono pisemną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Porozumieniem z dnia 21 grudnia 2016 r. rozwiązano umowę zlecenie zawartą 20 grudnia 2015 r. pomiędzy Kierownikiem PCPR a państwem Rz. o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Dnia 22 grudnia 2016 r. Starosta Tucholski podpisał umowę z państwem Rz. na prowadzenie rodzinnego domu dziecka. Umowa zawiera wszystkie elementy wskazane w art. 62 ust. 2-4 ustawy.

W PCPR obowiązuje Zarządzenie Kierownika z dnia 1 grudnia 2015 r w sprawie zasad finansowania i przyznawania środków na realizację zadań z zakresu pieczy zastępczej oraz Zarządzenie nr 17/2015 w sprawie przyjęcia do stosowania wzorów wniosków o pomoc finansową z zakresu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi wypłaca prowadzącym rodzinny dom dziecka środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego.

Po złożeniu wniosku oraz dokumentów potwierdzających poniesione koszty, decyzją administracyjną przyznano ww. świadczenie.

PCPR w Tucholi, wydając decyzję o przyznaniu świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, występowało z prośbą o opinię, dotyczącą zasadności przyznania pomocy, do pracownika Zespołu ds. Pieczy Zastępczej. Po pozytywnym zaopiniowaniu przez koordynatora wydawano decyzję.

W rodzinnym domu dziecka, zgodnie z art. 64 ust. 2 ustawy, po uprzednim złożeniu wniosku przez prowadzących, zatrudniono osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Sprawdzono, że osoba do pomocy spełnia warunki wymienione w art. 4 ust. 5 ustawy. Pani K.D. została zatrudniona na podstawie umowy zlecenie, zgodnie z art. 64 ust. 3 pkt 2 ustawy. Potwierdzeniem czasu wykonywania czynności określonych w umowie jest ewidencja liczby godzin wykonywania zadań w każdym miesiącu, podpisana przez prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Zespół kontrolerów przeanalizował dokumentację 8 zawodowych rodzin zastępczych. Wszystkie rodziny posiadały odpowiednie szkolenia oraz wydane na wniosek rodzin zaświadczenia kwalifikacyjne. Każdy z rodziców posiadał aktualne zaświadczenie lekarskie. Umowy z rodzinami zawodowymi posiadały wszystkie elementy wymienione w art. 54 ust. ustawy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przed umieszczeniem dziecka w pieczy każdorazowo uzyskiwało zgodę rodziny na przyjęcie dziecka. Przed umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej przedstawiano posiadaną dokumentację i uzyskane informacje ustnie. Często rodziny były zapraszane do siedziby Centrum w celu omówienia sytuacji dziecka. Niekiedy posiadane informacje przekazywane były rodzinie w drodze telefonicznej lub przez koordynatora. W 2016 r. nie w każdym przypadku wymagano pisemnej zgody na przyjęcie dziecka. Od 2017 r. stosuje się wyłącznie formę pisemną. Wyjaśnień w tej sprawie udzieliła Kierownik PCPR. Rodziny zastępcze, średnio 2 razy w roku, na prośbę PCPR wypełniały druk, w którym wyrażały wolę lub odmowę przyjęcia kolejnego dziecka. Wobec powyższego Centrum posiadało orientację, co do możliwości przyjęcia dzieci do pieczy i ewentualnych wolnych miejsc. Zdaniem kontrolerów ww. praktyka przyczynia się do szybszego i efektywniejszego reagowania na potrzeby związane z umieszczeniem dziecka w pieczy. Pisemnej zgody na umieszczenie dziecka w pieczy PCPR nie wymagało od rodziny zastępczej spokrewnionej, gdyż to sąd decydował o umieszczeniu dziecka w rodzinie na jej wniosek.

W trakcie kontroli ustalono, że wszystkie orzeczenia sądów o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, które wpłynęły do PCPR w okresie podlegającym kontroli, zostały prawidłowo zrealizowane. Zauważyć przy tym trzeba, iż w każdym przypadku umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy i pojedynczych przypadkach, dotyczących pieczy instytucjonalnej, przed orzeczeniem sądu dzieci przebywały już w miejscu późniejszego kierowania przez powiat.

W roku 2016 na terenie powiatu utworzono 8 rodzin zastępczych, w tym 2 rodziny spokrewnione i 6 rodzin niezawodowych oraz 2 rodziny zostały przekształcone (jedna rodzina zawodowa w rodzinny dom dziecka, a druga rodzina zastępcza niezawodowa w rodzinę zastępczą zawodową).

W 2017 roku do dnia kontroli powstało 7 rodzin, z czego 2 rodziny spokrewnione i 5 rodzin niezawodowych. Ponadto jak wynika z informacji podanych przez Kierownika PCPR, w czwartym kwartale br. zaplanowano przekształcenie jednej rodziny niezawodowej w rodzinę zastępczą zawodową.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi posiada procedurę kwalifikacji kandydatów na rodziców zastępczych przyjętą Zarządzeniem Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi nr 11/2015. Zgodnie z Zarządzeniem Kierownika nr 21/2016 powołano Zespół do kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Kolejno opisano procedurę kwalifikacji według następujących punktów:

- zgłoszenie kandydatów,
- rozmowa wstępna,
- rozpoczęcie współpracy – złożenie wymaganych dokumentów,
- skierowanie na szkolenie,
- wizyta środowiskowa,
- wywiad pedagogiczny,
- wywiad psychologiczny,
- analiza zebranej dokumentacji.

Po ukończeniu szkolenia sporządzana była opinia dotycząca predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Zespół kontrolujący zauważył, że psycholog sporządza dwójakiego rodzaju opinie psychologiczne. Pierwszą przed skierowaniem na szkolenie, drugą po odbyciu kursu. W ocenie kontrolujących powielanie opinii psychologicznych jest bezzasadne, zważywszy dodatkowo na fakt, iż opinie o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5b nie były opracowywane dla wszystkich funkcjonujących rodzin. W rozmowie Kierownik PCPR podała jednak, że ww. praktyka przyczynia się do efektywniejszego poznania faktycznych motywacji rodzin do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Kierownik wskazała na przypadek, w którym po pierwszym badaniu wydano wstępnie pozytywną opinię, a po odbyciu szkolenia motywacja kandydatów uległa zmianie, co zaskutkowało wydaniem negatywnej opinii psychologa i niezakwalifikowaniem kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Funkcjonująca procedura została oceniona pozytywnie.

Porozumieniem pomiędzy PCPR, a Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Tucholi określono współpracę w zakresie wydawania opinii pedagogicznych dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W odrębnej teczce znajdowały się dokumenty rodzin, które były w trakcie kwalifikacji ale jeszcze nie ukończyły szkolenia. Znajdują się tam, m.in. opinia pedagogiczna oraz opinia psychologiczna sporządzona we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, a także wywiad przeprowadzony z kandydatami zgłaszającymi gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w miejscu zamieszkania kandydatów.

W powiecie tucholskim funkcjonowały 2 rodziny zawodowe specjalistyczne. Zespół kontrolujący przeanalizował dokumentację p. E.J.K. Rodzina pełniła funkcję rodziny zastępczej zawodowej na podstawie umowy nr 1/RZ/ZW/2014. W grudniu 2014 r. małżonkowie ukończyli dodatkowe szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny

zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, którzy będą sprawować opiekę i wychowanie nad dziećmi niepełnosprawnymi. Po uzyskaniu zaświadczenia kwalifikacyjnego oraz złożeniu wniosku o ustanowienie rodziną zastępczą zawodową specjalistyczną i zaopiniowaniu wniosku przez koordynatora, Kierownik PCPR podpisała w dniu 1 czerwca stosowny aneks do umowy.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał oceny rodziny zastępczej, zgodnie z art. 133 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ocena rodziny dokonywana była na podstawie „Karty oceny rodziny zastępczej/ prowadzącego rodzinny dom dziecka”. W pierwszej kolejności koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wypełniał ocenę

rodziny uwzględniającą m.in. warunki mieszkaniowe, sytuację zdrowotną, dochodową oraz ocenę predyspozycji i jakości wykonywanej pracy. Następnie na podstawie opinii koordynatora sporządzona została ocena. Karta oceny pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji oraz jakości sprawowania pieczy zastępczej składała się z 12 kategorii, opracowanych na podstawie art. 40 ustawy. W każdej z kategorii możliwe było wydanie oceny pozytywnej lub negatywnej. Po ich zsumowaniu, zgodnie ze skalą wydawana była ocena pozytywna, pozytywna ze wskazaniem lub negatywna. Końcowa opinia wraz ze wskazaniem do dalszej pracy przedstawiana była rodzinie zastępczej. Kontrolujący bardzo pozytywnie ocenili ww. Kartę oceny, gdyż informacje w niej zawarte dają pełny obraz rodziny i jej funkcjonowania w poszczególnych obszarach.

Rodzice zastępczy oświadczyli, że zostali poinformowani o możliwości złożenia zastrzeżeń do oceny rodziny. Zespół kontrolujący proponuje dodatkowo uwzględnienie w karcie, w części dotyczącej współpracy rodziny z PCPR, rozbudowanie punktu o informacje w zakresie dostarczenia zaświadczenia lekarskiego oraz oświadczeń, wymienionych w art. 42 ustawy. Brak spełniania tych wymogów dotyczy niektórych rodzin spokrewnionych.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu tucholskiego, w przypadku podejrzenia nieprawidłowego wywiązywania się rodziny zastępczej z powierzonej funkcji, wnioskował do Sądu o wgląd w sytuację dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej bądź o rozwiązanie rodziny zastępczej. Działania dotyczyły m.in. małoletniego K.B. umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej, która we wrześniu 2016 r. przeprowadziła się z terenu powiatu świeckiego. Tamtejsze PCPR dwukrotnie złożyło do sądu wnioski o rozwiązanie rodziny zastępczej, jednak bezskutecznie. W listopadzie 2016 r. PCPR w Tucholi złożyło do Sądu Rejonowego w Tucholi wniosek o wgląd w sytuację dziecka. Postanowieniem Sądu z dnia 31 maja 2017 r. na wniosek kuratora sądowego, udzielono zabezpieczenia małoletniemu poprzez umieszczenie go w rodzinie zastępczej p. K.S.Rz.

W dniu 1 czerwca pracownicy PCPR wraz z kuratorem sądowym w asyście funkcjonariuszy policji podjęli próbę odebrania dziecka, jednak nikogo nie zastano w domu. Faktyczne odebranie małoletniego K.B. odbyło się 2 czerwca 2017 r. z budynku szkolnego. Rodzina zastępcza, w której dotychczas umieszczone było dziecko, została pouczona o prawie do złożenia zażalenia na odebranie dziecka oraz oświadczyła, że przekazała pracownikom PCPR dokumentację dziecka. PCPR przekazało prowadzącym RDD dokumentację dziecka, zgodnie z art. 38 a ust. 1 ustawy. Obecnie w Sądzie toczy się sprawa o rozwiązanie rodziny zastępczej p. R.Sz. Zespół ocenił działania PCPR w tym zakresie jako prawidłowe.

PCPR, jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie powiatu tucholskiego, współpracuje z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Toruniu dla normowania

sytuacji dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W okresie objętym kontrolą, zgłoszenia do Ośrodka kierował sąd i PCPR. W sytuacji zgłoszenia przez sąd, Ośrodek Adopcyjny, działając na podstawie art. 164 ust. 2 pkt 1 ustawy, zwracał się pismem do PCPR o przekazanie posiadanej dokumentacji wskazanego dziecka. W przypadku dzieci, zgłoszonych przez PCPR w myśl art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy, do Ośrodka wraz ze zgłoszeniem przekazywano pełną dokumentację wymienioną w art. 139a ustawy. Ośrodek, po dokonaniu kwalifikacji do przysposobienia krajowego, przekazywał do Centrum dokument potwierdzający kwalifikację lub odmowę zakwalifikowania dziecka do przysposobienia, wydaną przez Komisję Kwalifikacyjną.

PCPR w Tucholi współpracował z ośrodkami pomocy społecznej, prosząc o opinię na temat rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz możliwości powrotu do niej dziecka. W przypadku negatywnej oceny, Organizator Rodzinnej Pieczy

Zastępczej, zgodnie z art. 47 ust. 7 ustawy składał do sądu wnioski o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej.

• **Instytucjonalna forma pieczy zastępczej**

W powiecie tucholskim funkcjonuje 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza, tj. Dom Dziecka w Tucholi, prowadzony przez powiat. Ilość miejsc regulaminowych wynosi 30. Na dzień 18 lipca w placówce było 1 wolne miejsce. W 2016 r. nie przekroczono limitu miejsc w placówce, natomiast w 2017 r. dwukrotnie przyjęto dzieci ponad stan. Przyczyną była konieczność umieszczenia w placówce rodzeństwa. Starosta w porozumieniu z Dyrektorem Domu Dziecka w momencie umieszczenia dzieci w placówce, występował o zgodę do Wojewody. W jednym przypadku Starosta uzyskał zgodę Wojewody, na podstawie której zostały przyjęte dzieci (rodzeństwo) z powiatu chełmińskiego. W drugim przypadku, nie zachodziła konieczność wydania zgody, gdyż dotyczyło to umieszczenia interwencyjnego dzieci z powiatu tucholskiego.

Według wyjaśnienia Kierownika PCPR, w dniu 13 lipca 2017 r. dzieci zostały umieszczone w rodzinie zastępczej na terenie powiatu.

W 2016 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza terenem powiatu tucholskiego przebywało 4 dzieci, w 2017 r. do dnia kontroli przebywało 3 dzieci. Dla wszystkich podopiecznych umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza terenem powiatu tucholskiego obowiązywały stosowne porozumienia. Dzieci w 2016 r. przebywały na terenie powiatu chełmińskiego, świeckiego i człuchowskiego. W 2017 r. kolejne dziecko zostało umieszczone w powiecie człuchowskim.

V. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej.

Kontrola wykazała, że Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zgodnie z art. 128 pkt 1 ustawy, dokonywał oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu tucholskiego. Okresowa ocena sytuacji dziecka dokonywana była co pół roku, a w przypadku dzieci do lat 3, co 3 miesiące. W 2016 r. odbyły się 4 okresowe oceny sytuacji dziecka: w dniach 01-09.03.2016 r. - wszystkie dzieci przebywające w pieczy na terenie powiatu tucholskiego, 08.06.2016 r. - dzieci do lat 3, 05-13.09.2016 r. - wszystkie dzieci, oraz w dniu 02.12.2016 r. dzieci do lat 3. PCPR obecnie nie zatrudnia psychologa, w związku z tym nie brał on udziału w posiedzeniach. Ponadto na posiedzenia zapraszane były inne osoby wskazane w art. 130 ust. 1 ustawy.

Zgodnie z zapisem art. 4a ustawy, dokumentacja zawierała informację dotyczącą wysłuchania dziecka. Rozmowy z dzieckiem odbywały się szczególnie przed planowaną okresową oceną sytuacji, a także w innych sytuacjach wymagających podjęcia decyzji względem dziecka.

Zgodnie z zapisem zawartym w art. 131 ust. 2 ustawy, organizator pieczy zastępczej na terenie powiatu, po dokonaniu oceny sytuacji dziecka formułuje na piśmie opinię na temat zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazuje ją do właściwego Sądu. Protokoły z posiedzeń Organizatora przekazywane były do Sądu w sposób zbiorczy. Ustalono, że kontrolowana jednostka prawidłowo realizowała zapisy ustawy w tym zakresie. Ww. protokoły były każdorazowo sporządzane w sposób jasny i rzeczowy z uwzględnieniem aktualnej sytuacji dziecka, jego potrzeb oraz sytuacji rodziców biologicznych. Na koniec zawarta była informacja dotycząca zasadności dalszego pobytu w pieczy. W związku z tym, że ww. ocena zawierała informacje dotyczące sytuacji dziecka, w tym również w zakresie sytuacji rodziców biologicznych, organ wypełniał prawidłowo zapis zawarty w art. 47 ust. 5 ustawy. Wszystkie opinie były przekazywane do Sądu terminowo

VI. Tworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych.

PCPR w Tucholi promuje ideę rodzicielstwa zastępczego, realizując zapisy art. 180 pkt 4 ustawy. W ramach działań podjęto współpracę z parafiami funkcjonującymi na terenie powiatu. Księża podczas ogłoszeń przekazują informację o możliwości utworzenia rodziny zastępczej. PCPR rozprawdza również materiały promocyjne i informacyjne w postaci ulotek i plakatów, które znajdują się w ośrodkach pomocy społecznej i urzędach na terenie powiatu. W 2016 i 2017 roku PCPR było również współorganizatorem festynów, ognisk i imprez okolicznościowych dla rodzin zastępczych i kandydatów do pełnienia tej funkcji. Ponadto Centrum współpracuje ze szkołami oraz lokalnymi mediami. Pracownicy PCPR planują utworzenie stowarzyszenia „Jak w rodzinie”, którego celem będzie m.in. pozyskiwanie środków na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Zespół kontrolny bardzo wysoko ocenił działania podejmowane przez PCPR w zakresie promowania rodzicielstwa zastępczego.

VII. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy, prowadzi szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Na podstawie przyjętych wyjaśnień ustalono, iż w 2016 roku PCPR zorganizowało szkolenie dla 7 rodzin zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Szkolenie przeprowadzone zostało przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Toruniu, Oddział w Jaksicach. W roku 2017 kontynuowano procedurę szkolenia rozpoczętą w roku poprzednim. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi nie posiada funkcjonujących środowisk rodzinnych, które nie ukończyły obowiązkowego szkolenia i nie mają zaświadczenia kwalifikacyjnego.

W ramach realizacji zapisu art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy, Organizator Pieczy Zastępczej w 2016 r. i 2017 r. przystąpił do Rządowego programu ograniczania przestępczości i zachowań aspołecznych „Razem Bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2016 i 2017”.

Ponadto PCPR realizuje program „Rodzina w Centrum”. Dzięki uczestnictwu w ww. programach zorganizowano następujące szkolenie tematyczne:

- Tworzenie zasad domowych, docenianie rodziców, docenianie członków rodziny,
- Budowanie mostów, rozwijanie komunikacji wewnątrz rodziny,
- Wspieranie dobrego zachowania, radzenie sobie ze stresem, narady rodzinne,

- Wyciąganie konsekwencji, przestrzeganie zasad, rozumienie wartości rodzinnych,
- Miłość i granice, umiejętność wyznaczania i osiągnięcia celów, wspieranie celów i marzeń,
- Ochrona przed używaniem substancji psychoaktywnych, presja rówieśnicza a prawdziwi przyjaciele,
- Zapewnianie rodzinie wsparcia w wyjątkowych sytuacjach, umiejętność proszenia o pomoc oraz ofiarowanie pomocy innym.

Jak wynika z analizy 8 losowo wybranych teczek rodzin zastępczych spokrewnionych zapraszane są na ww. szkolenia. Sporadycznie jednak korzystają z możliwości uczestnictwa w nich, natomiast chętnie biorą w nich udział pozostałe rodziny zastępcze.

VIII. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia, rodzin pomocowych, specjalistycznego poradnictwa, pomocy wolontariuszy.

Realizując zadania z art. 76 ust. 4 pkt 14 ustawy o wspieraniu rodziny, organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewnia rodzicom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwo, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego. W 2016 roku PCPR zapewniło rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka, pomoc w postaci poradnictwa specjalistycznego. Zostało przeprowadzonych łącznie 16 godzin poradnictwa w okresie od 04.05 – 19.09.2016 r. W bieżącym roku taka pomoc specjalistyczna jest realizowana w ramach projektu „Rodzina w Centrum”, gdzie rodziny zastępcze mogą skorzystać ze wsparcia psychologa, pedagoga, psychiatry, prawnika. Ponadto w ofercie projektu znajduje się terapia psychologiczna, superwizja, mediacje rodzinne i warsztaty dla dzieci i młodzieży.

Od 2013 roku odbywają się cykliczne spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych. Początkowo grupa była prowadzona przez psychologa, obecnie prowadzącymi są koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej. Tematyka spotkań była uzależniona od potrzeb grupy. Od stycznia 2017 roku zajęcia grupy odbywają się dwa razy w miesiącu w ramach realizowanego projektu „Rodzina w Centrum”.

W ocenie kontrolujących działania PCPR w tym zakresie zasługują na uznanie. Spotkania takie są konstruktywne i pożądane, bowiem z jednej strony umożliwiają wymianę doświadczeń między rodzinami, dając im poczucie wspólnoty i motywację do dalszego działania, a jednocześnie przyczyniają się do pogłębienia wiedzy o rodzinach, pozwalają na pełniejsze zrozumienie problemów oraz umożliwiają szukanie rozwiązań najlepszych dla danej rodziny.

PCPR korzysta także z pomocy wolontariuszy, z którymi zawierane są porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontariackich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Działania powiatu w tym zakresie kontrolujący ocenili również bardzo pozytywnie. Wolontariusze pomagają dzieciom w nauce oraz wspierają rodziców zastępczych w opiece nad dziećmi i organizowaniu im czasu wolnego.

IX. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz powoływanie centrów do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Kierownika PCPR, na terenie powiatu tucholskiego nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym oraz powiat nie zleca prowadzenia takiej placówki. W powiecie nie zostało powołane centrum do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych.

X. Działalność i zatrudnienie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zatrudniał 4 koordynatorów (przy czym w okresie objętym kontrolą nastąpiła zmiana na stanowisku koordynatora) oraz specjalistę pracy socjalnej wykonującego zadania koordynatora. Wszyscy pracownicy zatrudnieni są na umowę o pracę w ramach zadaniowego systemu czasu pracy.

Zespół kontrolujący ustalił, że zatrudnieni koordynatorzy posiadają wykształcenie zgodne z obowiązującymi przepisami art. 78 ustawy. Akta osobowe zawierały stosowne oświadczenia w zakresie wymogów art. 78 ust. 1 pkt 2, 3 i 4. Zakres czynności został podpisany przez strony oraz dołączony do akt. Ponadto ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej spełniają warunki określone w art. 79 ust 3 i 4 ustawy.

Kontrolujący ustalili, iż z uwagi na brak zatrudnienia w Centrum psychologa, zawarto umowę zlecenie z jednym z koordynatorów (posiadającym kwalifikacje psychologa) w celu realizacji ustawowych zadań wynikających z obowiązujących przepisów prawa.

Ponadto, jak wynika z aktualnego zakresu zadań ww. koordynatora, od dnia 16.02.2017 r. do czasu zatrudnienia w PCPR w Tucholi psychologa na pełen etat, liczba rodzin objętych opieką przez ██████████ wynosi 14, a pozostały czas pracy przeznaczony jest na pracę z rodziną i dziećmi, badanie motywacji kandydatów na rodzinę zastępczą oraz opiniowanie rodzin zastępczych i kandydatów na pełnienie funkcji rodziny zastępczej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą podnosili swoje kwalifikacje w zakresie pracy z rodziną lub dziećmi poprzez udział w szkoleniach. Analiza dokumentacji w tym zakresie wykazała, iż wszyscy koordynatorzy biorą udział w licznych szkoleniach oraz konferencjach organizowanych na terenie powiatu.

Analiza dokumentacji prowadzonej przez koordynatora potwierdza realizację zadania wynikającego z art. 77 ust. 1 ustawy, który stanowi, że rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze nieobjęte wsparciem koordynatora tylko pracownika pracy socjalnej wykonującego jego zadania, wniosku nie składają.

Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznacza, zgodnie z art. 77 ust. 2 ustawy organizator, po zasięgnięciu opinii odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Wyjaśnienia w tej kwestii zostały złożone przez Kierownika PCPR i uznane jako zasadne przez osoby kontrolujące.

Na podstawie analizy dokumentacji prowadzonej przez koordynatorów ustalono, iż pracownicy prowadzi ją w sposób dokładny i wnikliwy. Ustalono, iż każdy koordynator prowadzi Kartę Pracy Koordynatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej na dany rok, w której odnotowywane są wszystkie działania podejmowane na rzecz danej rodziny, w tym również wizyty domowe. Ponadto koordynator sporządza Notatki służbowe, w których szczegółowo opisuje przebieg spotkania w miejscu zamieszkania rodziny. W dokumentacji znajdują się również Protokoły wysłuchania dziecka, dotyczące rozmowy z dzieckiem na osobności lub w obecności rodzica zastępczego. Wejścia w środowisku odbywają się w zależności od potrzeb danej rodziny. W dokumentacji znajduje się Plan pomocy dziecku, Okresowa Ocena Sytuacji Dziecka oraz Diagnoza psychofizyczna dziecka (nie u wszystkich).

Zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy, koordynatorzy w każdym roku sporządzają sprawozdanie z efektów pracy za dany rok, które przedkładają Przewodniczącemu Zespołu ds. pieczy zastępczej. Na tej podstawie przygotowywane jest sprawozdanie ogólne, które jako zestawienie zbiorcze przedstawione zostaje Organizatorowi Pieczy.

Zgodnie z zapisem art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką więcej niż 15 rodzin zastępczych. W okresie objętym kontrolą, koordynatorzy sprawowali opiekę nad nie więcej niż 15 rodzinami zastępczymi, natomiast w stosunku do rodzin zastępczych nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora wykonuje pracownik, wyznaczony przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W przypadku PCPR w Tucholi zadania te wykonywane są przez pracownika socjalnego, który sprawuje funkcję koordynatora dla 7 rodzin. Powyższe jest zgodne z art. 77 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XI. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych na jego terenie lub na terenie innego powiatu.

PCPR w Tucholi na podstawie postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej podejmowało działania związane z finansowym wsparciem. Zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny, Centrum udzielało rodzinom zastępczym świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka w wysokości 660 zł miesięcznie w rodzinie zastępczej spokrewnionej, a w przypadku dziecka umieszczonego w zawodowej lub niezawodowej rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka - 1000 zł miesięcznie. Ze względu na obowiązujący do 2024 r. program naprawczy Powiatu Tucholskiego kwota świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w żadnym przypadku nie została zwiększona.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi w związku z wejściem w życie od 1 kwietnia 2016 r. znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która wprowadziła zmiany zawarte w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, udzieliło wsparcia finansowego rodzinom zastępczym, w których przebywały dzieci do 18 r.ż., w wysokości 500 zł miesięcznie, zwanego „dodatkiem wychowawczym”. Szczegółowych informacji na temat poniesionych wydatków udzieliła Kierownik PCPR.

W 2016 r. na terenie powiatu tucholskiego funkcjonowało łącznie 69 rodzin zastępczych. Kwota wydatkowanej pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, w tym jednorazowych świadczeń na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, dofinansowania wypoczynku poza miejscem zamieszkania, kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki oraz dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego wyniosła 1.261.467, 78 zł. W okresie od 1.01-17.07.2017 r. funkcjonowały łącznie 71 rodzin zastępczych, a wydatkowana kwota na ww. cele wyniosła 783.448,10 zł. Zgodnie z art. 191 ust. 5 ustawy powiat tucholski zawierał porozumienia z powiatami, w których umieszczone były dzieci z powiatu tucholskiego. Centrum dokonywało płatności na podstawie porozumienia raz wystawionych dokumentów obciążających powiat tucholski za pobyt wychowanków w rodzinnej pieczy zastępczej. Na tej podstawie w roku 2016 sfinansowano pobyt 13

wychowankom na łączną kwotę 202.074,74 zł. Również w bieżącym roku 13 dzieci przebywa na terenie innych powiatów, wydatkowana kwota do dnia 30 czerwca wyniosła 86.381,04 zł.

W 2016 r. na terenie powiatu tucholskiego przebywało 22 wychowanków z innych powiatów. Z tego tytułu otrzymano zwrot w kwocie 334.753,05 zł. W bieżącym roku 28 dzieci z innych powiatów przebywało na terenie powiatu tucholskiego. Dochód z zawartych porozumień wyniósł 169.284,51 zł.

Centrum w 2017 r. udzieliło prowadzącym rodzinny dom dziecka pomocy na utrzymanie lokalu w wysokości 1.461,84 zł, nie przyznało natomiast pomocy na przeprowadzenie niezbędnego remontu, pokrycie niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów, o których mowa w art. 84 ust. 3 ustawy.

W 2016 r. 3 dzieci pochodzących z powiatu tucholskiego zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów.

Natomiast od 1 stycznia 2017 r. do 17 czerwca 2017 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów przebywało 5 dzieci. Według stanu na dzień 17 lipca b.r. Centrum ponosiło koszty utrzymania 4 wychowanków za pobyt w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W Domu Dziecka w Tucholi w 2016 r. przebywało łącznie 25 dzieci z innych powiatów, natomiast w 2017 r. do dnia kontroli 26 podopiecznych. Szczegółowych informacji na temat wydatkowanych kwot oraz uzyskanych zwrotów udzieliła Kierownik PCPR w formie pisemnej.

Kwota świadczeń fakultatywnych, na podstawie art. 83 ust. 1, 2 i 4 ustawy, przyznawana jest zgodnie z Zarządzeniem nr 16/2015 w sprawie zasad finansowania i przyznawania środków na realizację zadań z zakresu pieczy zastępczej. Powiat tucholski od 1 lutego 2013 r. realizuje program naprawczy, w związku z czym w znikomych ilościach przyznawane były świadczenia fakultatywne. Większość rodzin rozumiała sytuację powiatu i w okresie objętym kontrolą nie składała wniosków na te cele. Zgodnie z zawartymi porozumieniami powiat tucholski przyznawał rodzinie zastępczej świadczenia mające charakter fakultatywny, po uprzednim uzgodnieniu z powiatem odpowiedzialnym za pokrycie wydatków utrzymania dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. W latach 2016-2017 pokryto zwrot kosztów dofinansowania do wypoczynku na jedno dziecko na terenie innego powiatu.

W 2016 r. Centrum odmówiło przyznania dofinansowania do wypoczynku rodzinie zastępczej niezawodowej, w której przebywało 4 dzieci z terenu innych powiatów. Odmowa wynikała z powodu braku zgody dofinansowania przez te powiaty. Również w 2016 r. wydano decyzję odmowną na sfinansowanie utrzymania lokalu mieszkalnego dla rodziny niezawodowej, w której wychowywały się dzieci z innych powiatów. Powiaty te nie zabezpieczyły w budżecie wystarczających środków, aby móc dokonać zwrotu na ten cel. W 2017 r. nie było konieczności wydania decyzji odmownej, gdyż nie wpłynął wniosek o świadczenie fakultatywne. Szczegółowych informacji dotyczących poniesionych wydatków udzieliła w formie pisemnej Kierownik PCPR.

XII. Wytaczanie powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii asystenta rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny - po zasięgnięciu opinii podmiotu organizującego pracę z rodziną, może dochodzić na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych. Kierownik jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. Jak wynika z analizy dokumentacji, Dyrektor PCPR w Tucholi, podejmuje działania w tym zakresie.

W 2016 r. skierowano 12 pozwów o alimenty dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej pochodzących z powiatu tucholskiego, w każdym przypadku zasądzone alimenty na rzecz dziecka. W 2017 r. Centrum skierowało 5 pozwów o alimenty, w

każdym
przypadku zasądono alimenty.

Ponadto PCPR w Tucholi praktykuje zawieranie ugód mediacyjnych dotyczących płacenia alimentów przez rodzica biologicznego, zatwierdzane następnie przez Sąd. W roku 2016 podpisano jedną ugodę mediacyjną, a w roku 2017 zostało podpisane 15 ugód, z czego 3 podpisane przez Sąd. Powyższe działania podejmowane przez PCPR zespół kontrolny ocenił bardzo pozytywnie.

XIII. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych, o których mowa w art. 180 pkt 14 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W okresie poddanym kontroli PCPR w Tucholi sporządzało z zachowaniem wymaganego terminu, sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres:

- od 1 stycznia do 30 czerwca 2016 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 30 czerwca 2016 r.,
- od 1 lipca do 31 grudnia 2016 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 23 stycznia 2017 r.

XIV. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o których mowa w art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w kontrolowanym okresie nie przekazywało informacji o nieponoszeniu opłaty zobowiązanych do tego rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, gdyż w powiecie tucholskim nie ma osób, które należałoby zgłosić do Biura Informacji Gospodarczej, co świadczy o wysokiej skuteczności podejmowanych przez PCPR działań w tym zakresie.

XV. Sprawowanie kontroli.

Zarząd Powiatu Świeckiego, na podstawie art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Z uzyskanych wyjaśnień przekazanych przez Wicestarostę Tucholskiego oraz Kierownika PCPR wiadomo, że Zarząd Powiatu Tucholskiego nie upoważnił nikogo do sprawowania kontroli nad ww. jednostkami. Upoważnienie w tym zakresie wydane zostanie w momencie, gdy zajdzie taka konieczność. Aktualnie Organizator na bieżąco przekazuje wszystkie informacje Zarządowi oraz corocznie przedkłada sprawozdanie ze swojej pracy i uczestniczy w spotkaniach, posiedzeniach z Zarządem. W ramach realizacji ww. zadania kontrola sprawowana jest na bieżąco poprzez spotkania, posiedzenia, sprawozdania.

XVI. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187 ust.1 ustawy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało rządowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy, w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016”. Dotacja dla powiatu wyniosła 55 056,00 zł. i pozwoliła przy współudziale środków własnych na zatrudnienie 4 koordynatorów.

XVII. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w okresie od stycznia 2016 roku do dnia kontroli nie finansowało pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy tj. cudzoziemców mających miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

XVIII. Ponoszenie odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Starosta ustala rodzicom biologicznym wysokość opat za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych, zgodnie z art. 194 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny w formie decyzji administracyjnych, po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu.

Zgodnie z art. 194 ust. 2 ustawy, Rada Powiatu Tucholskiego określiła w drodze Uchwały Nr XVII/143/2012 z dnia 27 kwietnia 2012 r. szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka oraz osoby pełnoletniej w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku 2016 wydano 1 decyzję ustalającą opłatę dla rodzica biologicznego za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Na jej podstawie dokonano należytej wpłaty. W roku 2017 nikomu nie wydano decyzji ustalającej opłatę za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

XIX. Osoby pełnoletnie w pieczy zastępczej.

Zarówno w rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej, po spełnieniu ustawowych warunków, mogą przebywać i korzystać z pomocy osoby pełnoletnie. Na dzień 1 stycznia 2016 r. we wszystkich rodzinach zastępczych na terenie powiatu tucholskiego było 14 takich osób oraz 2 osoby w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Stan na dzień 17 lipca 2017 r. wyniósł: 9 osób w rodzinach i 4 osoby w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że aktualnie 6 rodzin zastępczych opiekuje się wyłącznie pełnoletnimi wychowankami i przebywa w nich 9 podopiecznych. Analiza dokumentacji wykazała, iż zgodnie z art. 37 ust. 2 rodzina wyraża zgodę na pozostanie pełnoletniego wychowanka w pieczy.

Na podstawie złożonych wyjaśnień ustalono, że rodziny te ujęte są w rejestrze rodzin zastępczych przekazywanym do sądu. Ponadto, środowiska te objęte są opieką Organizatora jak i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w ramach limitu rodzin. Praca z rodziną i pełnoletnim wychowankiem polega głównie na udzielaniu pomocy i wsparcia w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej, w tym: udzielanie wsparcia w realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, monitoring realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, udzielanie wsparcia rodzinie zastępczej.

Ponadto PCPR w ramach projektu „Rodzina w Centrum” organizuje dwa jednodniowe warsztaty dla 9 osób przebywających i opuszczających pieczę zastępczą powyżej 15 roku życia pt. „Przygotowanie do usamodzielnienia”. Uczestnicy ww. warsztatu mają możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności z zakresu komunikacji, umiejętności społecznych, autoprezentacji, uczą się także planowania budżetu domowego. Efekt końcowy warsztatów to przygotowanie uczestników do wkroczenia w dorosłe życie.

Zespół kontrolujących przeprowadził analizę dokumentacji pełnoletnich wychowanków przebywających w pieczy zastępczej. Na podstawie analizy 9 teczek: R.R, K.J, M.L, K.B, T.C, K.K, W.O, M.P, P.H ustalono, iż w każdym przypadku zachowany został termin, o którym mowa w art. 145 ust. 2 i 4 ustawy.

XX. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym oraz finansowanie pomocy.

PCPR w Tucholi przyznawało pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, określoną w art. 140 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wpierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej